

EL SUBESTRAT ALGAL DE L'HERBEI DE POSIDONIA OCEANICA (L.) DELILE DE CALA GAT (NE DE MALLORCA)

Enric Ballesteros i Sagarra *

Rebut: novembre de 1983

SUMMARY

Algal undergrowth of the *Posidonia oceanica* meadow in Cala Gat (NE of Majorca, Balearic Islands)

The floristic composition of the *Posidonia oceanica* beds in Cala Gat is studied. The dominance of Melobesiae and *Sphacelaria cirrosa* is remarked. Records of *Gelidiella antipai* M. Celan and *Lophosiphonia scopulorum* (Harvey) Womersley are new to the Balearic Islands.

INTRODUCCIÓ

Durant una campanya realitzada per l'equip de Bentos del Departament d'Ecologia els primers dies de maig de 1982 a la zona de Cala Ratjada, van recollir-se abundants mostres de rizomes de *Posidonia oceanica* a l'herbei de Cala Gat, a una fondària de -2 metres. Es pretenia realitzar una anàlisi qualitativa de la seva flora i fauna per comparar-la amb l'existent als herbeis de la costa catalana. En aquesta nota donem a conèixer els resultats florístics. Donat el tipus de recol·lecció de la mostra no ha estat possible realitzar una quantificació exacta per biomassa o recobriment de les diferents espècies i ens hem limitat a oferir una idea de llur abundància mitjançant una escala relativa.

RESULTATS

En el moment de la recol·lecció (5-V-82) l'herbei ofería un aspecte exuberant. La població de les fulles corresponia a l'aspecte primaveral d'aquesta comunitat (vegeu BEN, 1971, i PANAYOTIDIS, 1980) amb *Fostliella lejolisii*, *Myrionema magnusii*, *Castagnea cylindrica* i *Giraudia sphacelarioides* com a espècies més abundants.

La població dels rizomes era dominada per espècies fotòfiles, principalment *Sphacelaria cirrosa*, *Corallina granifera*, *Halopteris scoparia* i *Herposiphonia secunda*. El component esciòfil era, però, remarcable, donada la gran estructuració espacial existent que afavoria el desenvolupament d'espècies poc amants de la llum en aquells indrets més foscos. Sense assolir un reco-

* Departament d'Ecologia. Facultat de Biologia. Universitat de Barcelona. Avda. Diagonal, 645. 08028 Barcelona.

briment semblant al de les espècies fotòfiles cal esmentar *Acrosorium uncinatum*, *Udotea petiolata* i *Peyssonnelia rubra*. Altres espècies com diverses coralinàcies incrustants (gèneres *Dermatolithon*, *Lithophyllum*, *Fosliella*) i *Dasya corymbifera* eren també molt abundants. Finalment, és remarcable la presència d'espècies pròpies de les fulles de *Posidonia* en els rizomes, la qual cosa sembla estar d'acord amb la manca d'exclusivitat absoluta d'aïtals espècies per les fulles de *Posidonia*, fenomen ja constatat per nosaltres mateixos a la costa catalana (BALLESTEROS, en premsa).

La llista d'espècies determinades és la següent (per la nomenclatura hem seguit el treball de BALLESTEROS & ROMERO, 1982):

- Molt abundants: Diverses Melobesiae, *Sphacelaria cirrosa*, *Corallina granifera*, *Dasya corymbifera*.
- Abundants: *Halopteris scoparia*, *Herposiphonia secunda*, *Udotea petiolata*, *Spermothamnion flabellatum*, *Acrosorium uncinatum*, *Peyssonnelia rubra*, *Fosliella farinosa* var. *farinosa*.
- Comunes: *Amphiroa rigida*, *Heterosiphonia wurdemannii*, *Hypoglossum woodwardii*, *Sphacelaria tribuloides*, *Giraudia sphacelarioides*, *Castagnea cylindrica*, *Dictyota dichotoma*, *Peyssonnelia harveyana*.
- Rares: *Ceramium gracillimum* var. *byssoideum*, *Antithamnion cruciatum*, *Padina pavonica*, *Myrionema magnusii*, *Peyssonnelia rosa marina*, *Rhodymenia ardissonnei*, *Amphiroa beauvoisii*.
- Només presents: *Laurencia obtusa*, *Ceramium diaphanum* var. *zostericola*, *Corallina elongata*, *Mesophyllum lichenooides*, *Rhodophyllis divaricata*, *Lophosiphonia scopulorum*, *Pleonosporium borrieri*, *Pseudochlorodesmis furcellata*, *Valonia utricularis*, *Gelidiella antipai*, *Myriogramme* sp., *Polysiphonia* sp., *Lophosiphonia* sp., *Lyngbya* sp.

Florísticament mereixen especial atenció *Gelidiella antipai* M. Celan i *Lophosiphonia scopulorum* (Harvey) Womersley, espècies que no són incloses en el catàleg d'algues marines de les illes Balears (RIBERA, 1983).

DISCUSSIÓ

Si comparem la nostra llista amb la donada per altres autors (MOLINIER, 1960; BOUDOURESQUE, 1971; BOUDOURESQUE *et al.*, 1981) s'observa un nombre d'espècies fotòfiles aparentment excessiu. Això pot ésser degut a l'època de mostratge (la majoria d'inventaris realitzats pels altres autors provenen dels mesos d'estiu i principis de tardor) o bé a característiques pròpies de l'herbei de cala Gat. Donada la poca atenció que ha tingut el poblament epífit dels rizomes de *Posidonia* si el comparem amb el poblament de les fulles o d'altres comunitats algals, no podem treure cap conclusió. D'altra banda, hem observat poblaments molt diferents als herbeis de *Posidonia* que hem estudiat a la costa catalana (principalment a Tossa i a les illes Medes) i la hipòtesi de BOUDOURESQUE (1968) sembla confirmar-se. Però no tan sols el poblament dels rizomes de *Posidonia* no és una entitat fitosociològica ben determinada, sinó que, ocasionalment, poden no ser les algues esciòfiles les espècies dominants.

AGRAIMENTS

L'Equip de Bentos del Departament d'Ecologia va recollir el material que ha servit per a elaborar aquesta nota. Maria Fernanda Huelin ha separat treballosament la mostra. Finalment, Jaume Ferriol va ser el nostre guia i company en les immersions realitzades en aquella campanya. A tots ells, els donem les gràcies.

BIBLIOGRAFIA

- BALLESTEROS, E. (en premsa). Sobre la riqueza florística de las comunidades bentónicas y litorales de la Costa Brava. *Cuad. Biol. Marisq.*
- BALLESTEROS, E. & ROMERO, J. 1982. Catálogo de las algas bentónicas (con exclusión de las diatomeas) de las costas catalanas. *Collect. Bot.*, 13: 723-765.
- BEN, D. 1971. Les épiphytes des feuilles de *Posidonia oceanica* Delile sur les côtes françaises de la Méditerranée. *Mém. Inst. Roy. Sci. Nat. Belgique*, 168: 1-101.
- BOUDOURESQUE, C. F. 1968. Contribution à l'étude du peuplement épiphyte des rhizomes de *Posidonies* (*Posidonia oceanica* Delile). *Rec. Trav. Stat. Mar. Endoume*, 43(59): 45-64.
- BOUDOURESQUE, C. F. 1971. Contribution à l'étude phytosociologique des peuplements algaux des côtes varoises. *Vegetatio*, 22(1-3): 83-184.

- BOUDOURESQUE, C. F., CINELLI, F., FRESI, E., MAZZELLA, L. & RICHARD, M. 1981. Algal undergrowth of *Posidonia oceanica* beds in the Gulf of Naples: floristic study. *Rapp. Com. Int. Mer Médit.*, 27(2): 195-196.
- MOLINIER, R. 1960. Etude des biocoenoses marines du Cap Corse. *Vegetatio*, 9: 217-311.
- PANAYOTIDIS, P. 1980. *Contribution à l'étude qualitative et quantitative de l'association Posidonietum oceanicae Funk, 1927*. Thèse. Univ. Aix Marseille. 213 pp.
- RIBERA, M. A. 1983. *Estudio de la flora bentónica marina de las Islas Baleares*. Tesis Doctoral. Universidad de Barcelona.